

Folkförankring och de frivilliga försvarsorganisationerna

Frivilligheten i politiken

De centrala riksdagsbesluten på 2000-talet om försvaret har också behandlat de frivilliga försvarsorganisationerna. Statsmakterna framhåller att de frivilliga försvarsorganisationerna genom engagemang och kompetens är en viktig resurs för landets försvar och att de har en viktig uppgift att ta tillvara den enskilda individens engagemang för att stärka samhällets krisberedskap. De framhåller också – vilket är viktigt i detta sammanhang – att de frivilliga försvarsorganisationerna har stor betydelse för folklig förankring och att organisationerna ger breda medborgargrupper en möjlighet att engagera sig och bidra genom personlig insats.

Försvarsberedningen framhåller i sitt betänkande om Sveriges försvar att de frivilliga försvarsorganisationerna har flera viktiga uppgifter. En stor uppgift är folkförankringen. Försvarsberedningen anser att folkförankringen bygger bland annat på kunskap och förståelse för samhällets behov vid kriser och krig. Folkförankringen förutsätter också att människor i samhället utöver sin ordinarie sysselsättning är direkt engagerade i försvarets verksamhet. De frivilliga försvarsorganisationerna tillvaratar medlemmarnas kunskap och engagemang. Försvarsberedningen understryker vidare betydelsen av de frivilliga försvarsorganisationernas ungdomsverksamhet. Försvarsberedningen anser det är viktigt att långsiktigt säkerställa de frivilliga försvarsorganisationernas möjlighet att bidra till försvaret och samhällets krisberedskap.

Folk och Försvar genomförde 2013 ett seminarium angående folkförankring, som dokumenterades i skriften ”Folkförankring – Tankar kring begreppet och dess innebörd”.

Nuvarande ordföranden i Försvarsutskottet Allan Widman framhöll vid detta tillfälle att för den nation som vill bygga ett starkt totalförsvar är folkförankringen alltings början och förutsättning.

Folkförankring är viljan till försvar, och kan bäst mätas med den tid och de ekonomiska medel som den enskilde är beredd att avstå för att skydda den egna statens oberoende och säkerhet.

De frivilliga försvarsorganisationerna, med sina nästan 400 000 medlemmar, är inte bara en personalresurs för försvaret utan en unik länk till det omgivande samhället. De kan berätta, skapa förståelse och motivera för både försvaret och krisberedskapen.

Vår försvarsminister Peter Hultqvist menade att folkförankring handlar om den folkliga uppslutningen bakom försvars – och säkerhetspolitiken, hur folket är rustat för att möta kriser, hot, konflikter och vilken sammanhållning som finns kring en konkret civil- och militär försvarsvilja. Folkförankring kräver kunskap, personlig delaktighet och engagemang. Detta kan enligt försvarsministern grundläggas i skolans undervisning för att senare utvecklas i försvarets frivilliga verksamheter.

Utredningen om Försvarsmaktens personalförsörjning har också nyligen framhållit att de frivilliga försvarsorganisationerna bidrar till folkförankringen av försvaret. Utredningen anser att regeringen bör avdela mer ekonomiska medel till de frivilliga försvarsorganisationerna och att de bör erhålla särskilda anslag för att bedriva ungdomsverksamhet.

Vi kan alltså konstatera att det råder politisk enighet kring att folkförankringen bygger på kunskap och förståelse för samhällets behov vid kriser och krig, att folkförankring uppnås med delaktighet och engagemang, att människor i samhället utöver sin ordinarie sysselsättning behöver vara engagerade och utbildade för att göra en insats och att de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet har en stor betydelse för folkförankringen.

De frivilliga försvarsorganisationerna

De frivilliga försvarsorganisationerna är självständiga, ideella, partipolitiskt och religiöst obundna i förhållande till myndigheterna. Var för sig attraherar vi olika grupper i samhället och tillsammans representerar vi stor bredd och mångfald. Vi informerar, rekryterar och utbildar frivilliga för militära och civila uppdrag. Vi erbjuder en kraft med nästan 400 000 medlemmar som valt att frivilligt göra en insats och som genom strukturerad ledning och utbildning bidrar till samhällets totala krisberedskap. Organisationerna är långt mer än en personalförsörjningsresurs. De frivilliga försvarsorganisationerna bidrar med ett engagemang och en kunskap som är betydelsefull för hela samhället.

De frivilliga försvarsorganisationerna står för folkförankring och uppslutning kring hur vi tillsammans skapar ett säkrare samhälle. Ytterst är vi bärare av varför det är värt att försvara fred, demokrati och mänskliga rättigheter.

Det är helt nödvändigt att engagera medborgarna på många olika sätt. Vi frivilliga försvarsorganisationer står redo att föra ut kunskap och att motivera Sveriges befolkning för att kunna ta hand om uppgifter, och framför allt sig själva, i en kris eller katastrofsituation. Med vår långa erfarenhet och vårt kunnande samt med det engagemang som finns inom organisationerna kan vi snabbt vara igång med att informera och engagera.

Vi vill nå den enskilde medborgaren, vi vill ut till arbetsplatser, bostadsområden, skolor och föreningar. Vi vill skapa engagemang kring krisberedskaps – och försvarsfrågorna. Vi har viljan, nu behövs det tillskjutas medel för att genomföra. Vi vill att politikerna gör verklighet av tidigare uttalanden om att vi frivilliga försvarsorganisationer är en unik länk till samhället. Det är dags att gå från ord till handling.

Inför Försvarsbeslutet 2015

Tydliga uppdrag

Det behövs tydliga uppdrag och ett ökat ansvar direkt från regeringen till de frivilliga försvarsorganisationerna att arbeta med folkförankringen av samhällets krisberedskap och beredskapen inför ett eventuellt krig.

Ungdomsverksamheten

De frivilliga försvarsorganisationerna bör ges ökat ansvar och ekonomiska förutsättningar för att engagera ungdomar.

Frivilliga insatser i ett sårbart samhälle

Den nationella säkerheten är idag ett mycket vidare begrepp än tidigare. Samhället är i många avseenden sårbart. De frivilliga försvarsorganisationerna är medvetna om denna sårbarhet och är beredda att göra insats. Tydliga politiska direktiv behövs för att centrala myndigheter, länsstyrelser och kommuner ska öka kunskapen om och ta tillvara de frivilliga försvarsorganisationernas möjligheter till insatser i krisberedskapen.

Ekonomiska medel

De frivilliga försvarsorganisationerna gör omfattande ideella insatser men det behövs därutöver ekonomiska medel. Idag utgör de en ytterst liten del av budgeten för nationell säkerhet. Risken är att dessa frågor drunknar när man diskuterar miljardprojekt som JAS flygplan och ubåtar. Den frivilliga försvarsverksamheten är kostnadseffektiv. En ökad ekonomisk satsning är väl motiverad.